

[Per Hækkerup.]

ser vi i socialdemokratiet med glæde den markante forskydning, der er sket i forbundsrepublikkens udenrigspolitik i forhold til Østeuropa, den politik, som Willy Brandt først og fremmest har lagt navn til.

Det er nævnt af udenrigsministeren, at denne politik er resulteret i Moskva-aftalen først og derefter i en aftale med Polen, den såkaldte Warszawa-aftale. Jeg tror, det var uhyre klogt af forbundsregeringen først at gå til Moskva, først at søge at få en afklaring i forhold til Sovjetunionen. Jeg tror, at Moskva-aftalen var en forudsætning for, at man kunne gå videre med de andre østeuropæiske lande. Uden den tror jeg ikke de østeuropæiske lande havde haft mulighed for at indgå på realistiske drøftelser med Bonnregeringen. Derfor ser jeg Warszawa-aftalen som en direkte konsekvens af Moskva-aftalen, og jeg anser den for særdeles værdifuld, fordi den betyder, at man politisk i realiteten har taget stilling til det ømtålige grænsespørgsmål, selv om det formelt juridisk ikke er sket og ikke kan ske, før en endelig fredsordning med Tyskland bliver sluttet.

Der har været en række forhandlinger mellem den vesttyske regering og regeringen i Tjecoslovakiet. Forhandlingerne synes at være ført langt frem, men at være kommet ind i visse vanskeligheder. Når man tager i betragtning, at de problemer, der ligger Vesttyskland og Tjecoslovakiet imellem, er betydelig mindre og mindre besværlige end de problemer, der lå Vesttyskland og Polen imellem, så skulle der dog være god grund til at tro, at rækken af aftaler kan følges op med en Pragtafte.

Hertil er at sige, at den politik, som den vesttyske regering fører, er efter vor opfattelse en rigtig politik og en politik, som vi bør støtte; men at sige, at vi bør støtte denne politik, må naturligvis også betyde, at vi i vore praktiske handlinger og i vore ord bidrager til at støtte denne politik. Vi mener, at regeringen både gør det og bør gøre det. Vi bør i den henseende ikke under-

kende, at Willy Brandts politik ikke blot er en rigtig politik med et vidt perspektiv i, men det er også en modig politik, den nuværende forbundsregering fører. Det synes nogenlunde klart, at denne politik ikke er populær i Washington. Jeg tør ikke sige — det har jeg intet kendskab til, det ved udenrigsministeren måske mere om end jeg — om den ligefrem møder en effektiv eller en stærkere modstand i Washington, men det er i hvert fald klart, at den letter ikke Vesttysklands forhold til USA, men snarere det modsatte. Og den støder på tilsvarende måde på en modstand i det vesttyske folk, en modstand, som kan være forståelig ud fra følelsesmæssige synspunkter. Ud fra traditionelle synspunkter kan man måske anse det for forståeligt, men det er en modstand, som udnyttes politisk, og som har ført til, at der ikke, ulukkeligvis, i Tyskland er kommet den brede politiske enighed om et så centralt spørgsmål i vesttysk udenrigspolitik. Vi er tværtimod vidne til, at CDU i høj grad synes at føre sin indenrigspolitisk bestemte kamp imod regeringen på modstanden mod regeringens udenrigspolitik.

Disse bemærkninger har jeg gerne villet forudskikke, før jeg kommer til nogle bemærkninger om spørgsmålet anerkendelse af DDR, dvs. oprettelse af diplomatiske forbindelser med DDR, for jeg forstår med den formulering, udenrigsministeren nu har valgt, når det drejer sig om Vietnam, at vi skal sondre meget skarpt imellem anerkendelse af en stat og oprettelse af diplomatiske forbindelser med den. Det er sådan lidt af en nydannelse, udenrigsministeren her er kommet med, men man skal jo ikke være bange for at prøve noget nyt — når man er i en snæver vending. Aftalerne af 1954 indeholdt bl. a. det, at den vesttyske stat, den vesttyske regering blev betragtet som eneste repræsentanten udadtil for det tyske folk. Vi er enige om, at denne aftale må respekteres, men vi er også enige i, at den må søges ændret. Men det må ske inden for NATO, hvor denne aftale er blevet til, og det må ske på et tidspunkt, og det må ske